

Jan Orłowski

"Maryna Mniszech" Michała Sandomirskiego

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Humaniora 3536,
207-216

1980/1981

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jan ORŁOWSKI

Maryna Mniszech Michała Sandomirskiego. Modernistyczny wariant stereotypu pięknej Polki w poezji rosyjskiej

„Марина Мнишек” Михаила Сандомирского. Модернистский вариант стереотипа „красивой польки” в русской поэзии

Maryna Mniszech de Michał Sandomirski. Une variante moderniste du stéréotype de la „belle Polonaise” dans la poésie russe

Literatura rosyjska dostrzegła problematykę odrębności narodowych właściwie dopiero w dobie romantyzmu. Wtedy też pojawiły się w niej już świadomie wyróżnione przez twórców charakterystyczne stereotypy narodowościowe. Złożyły się na ten proces nowe doświadczenia historyczne społeczeństwa rosyjskiego, wynikające z udziału Rosji w rozbiorach Polski, w wojnie lat 1812—1813, wreszcie z szerokiego otwarcia drzwi na europejskie wpływy kulturalne w epocę panowania Aleksandra I. Rozpoznaniu i odzwierciedleniu w literaturze obcych typów i odmiennego kolorytu narodowego sprzyjał wydatnie romantyczny zwrot ku ludowości. To właśnie w dobie romantyzmu ukształtował się w literaturze rosyjskiej bardzo wyrazisty typ Ukrainka i Czerkiesa. Zjawił się też wówczas w poezji rosyjskiej stereotyp pięknej i dumnej Polki, który okazał się dość trwały i wielowariantowy.

Stereotyp ten funkcjonował z pewnymi modyfikacjami właściwie przez cały wiek XIX — aż do czasów Balmonta i jego wiersza *Do polskiej dziewczyny*. Temat ten mógłby stanowić przedmiot oddzielnego i obszernego studium. Przyczyn żywotności motywu „jasnolicej polskiej panny” w literaturze rosyjskiej należałoby szukać w sferze psychologicznej, politycznej, historiozoficznej i kulturowej. Jest też wielce prawdopodobne, że motyw ów utrwalił się w rosyjskiej poezji romantycznej za sprawą polskiej pianistki Marii Szymanowskiej, kobiety błyskotliwej,

pięknej, utalentowanej i niezwykle popularnej w petersburskim i moskiewskim świecie artystycznym i literackim lat dwudziestych XIX stulecia.¹

Stereotyp polskiej panny zrodził się w wyniku bezpośrednich kontaktów twórców rosyjskich z ludnością polską. Jako jeden z pierwszych uwiecznił w wierszu wdziek oraz umysłowe i towarzyskie zalety Polek Fiodor Glinka, poeta i publicysta, uczestnik wojen z armią Napoleona, autor *Listów oficera rosyjskiego*, w których wypowiedział wiele ciekawych uwag o dziejach i kulturze narodu polskiego. W wierszu *Marzenia nad brzegami Wołgi w 1810 roku* poeta z rozrzewnieniem wspominał ziemię polską, „przepiękne szlachcianki... lube ich fantazje, miłosne ich zachcianki, i gibki, zgrabny stan, i słodycz ich wymowy”.²

Piotr Wiaziemski, który lata 1818—1821 spędził w Warszawie, zawarł swe reminiscencje z podróży po Polsce w wierszu *Stacja* (1825). Opiewał w nim, obok innych tematów, wdziek „drobniutkich nóżek, lic nadobnych”, wynosił pod niebiosą zalety polskich żon, w których dostrzegał wykształcenie i przywiązanie do rodzimej tradycji.

Urodę Polek ze znanych arystokratycznych rodów, niekiedy częściowo już zruszczonych, sławił w swoich lirykach Iwan Kozłow. Jego wiersze *Do księżny S. D. Radziwiłłówny*, *Do hrabiny Potockiej*, *Do hrabiny Zawadowskiej rodem z Włodków* to utrzymane w konwencji romantycznej typowe hymny na cześć kobiecej piękności.

Portret pięknej Polki stworzył również Puszkina w swej *Fontannie Bachczyseraju*. Obok fizycznej urody mamy tu już jednak zarysowany charakter narodowy. Puszkinińska Maria Potocka nie współzawodniczy z zazdrosną i pełną południowego temperamentu Gruzinką Zaremą o względy władcy haremu, zachowuje niezależność swego ducha i przywiązanie do wartości, które wyniosła z ojczystego domu.

W okresie polskich powstań narodowych ulega zmianie wizerunek Polki w literaturze rosyjskiej. Obok dumy i piękności jej nieodrodnymi atrybutami stanie się zdrada i przewrotność. Najbardziej charakterystyczny przykład stanowi tu panna Katarzyna Sławicka z dramatu *Rozdźwięk* Jakuba Połońskiego, który w dziele tym tworzył swe postacie i sytuacje w sposób tendencyjny, zgodny z tezami ówczesnej publicystyki z obozu Michała Katkowa. Dla podobnego portretu Polki znajdowano nawet dowód historyczny w postaci Maryny Mniszchówny, która zdobyła znacznie większą sławę w literaturze rosyjskiej niż polskiej. Przedstawiano ją jako osobę wyrachowaną, dumną, przewrotną i żądną władzy, jako po-

¹ Zob. Przedmowę [w:] *Dźwięki kruszonych oków. Polska w poezji rosyjskiej lat 1795—1917*. Wyboru dokonał, opracował i przedmową opatrzył Bazyli Białokozowicz, Warszawa 1977, s. 12.

² *Ibid.*, tłum. Andrzeja Szymańskiego.

wolną marionetkę w rękach polskich magnatów. Pisano o niej w dramatach i powieściach poetyckich poświęconych okresowi wojen polsko-rosyjskich na początku XVII w. Temat ten szczególnie przykuwał uwagę pisarzy rosyjskich po powstaniu listopadowym (Kukolnik, Chomiakow) i styczniowym (Ostrowski, Czajew i inni), ale nie ulegał też zapomnieniu i w innych okresach. Świadczy o tym chociażby obszerna powieść poetycka *Maryna Mniszech* Aleksandry Lwowej, wydana w r. 1888.³ Autorka opisuje tu olśniewającą piękność i wyniosłość swej bohaterki, która odtrąca miłość szlachetnego rycerza Koreckiego, aby w pogoni za władzą wyjść za rudego prostaka Samozwańca I. Poetka tak charakteryzuje dążenia Mniszchówny do zawładnięcia tronem moskiewskim:

За миг один такого счастья
Она готова все отдать;
За миг единый полновластья
Себя и родину продать.
Что ей любовь? Одна лишь власть
Ее заставит жить иль пасть.⁴

Na początku naszego stulecia poeci rosyjscy nadal interesowali się Maryną Mniszchówną. W *Dziennikach* Walerego Briusowa zachował się zapis, iż poeta ten zamierzał pisać dramat historyczny *Maryna Mniszech*⁵, a Maksymilian Wołoszyn w krótkim wierszu kreślił jej portret w tradycyjnych barwach jako kobiety z szatańską duszą w ciele anioła:

Марина Мнишек была прельстительна,
Бела лицом, а брови имела тонки,
Глаза змеинные,
Рот мал, поджаты губы,
Возрастом невелика, надменна обращением.⁶

(„Марина Мнишек”, 1919)

Znany z czasów romantyzmu motyw pięknej polskiej panny odżył na początku stulecia w poezji Konstantego Balmonta. W wierszu *Czulszy nad wszystko* (1900) bohater liryczny wyznaje, iż dźwięczny, srebrzysty śmiech ukochanej kobiety jest miłszy i czulszy nad wszystko na świecie, czulszy nawet niż polska panna:

³ A. Lwowa: *Marina Mniszek, istoricześkaja poema w .piati czastlach*, S.-Pietierburg 1888.

⁴ *Ibid.*, s. 19.

⁵ Zob. „Litieraturnoje nasledstwo”, t. 85, Walerij Briusow, „Nauka”, Moskwa 1976, s. 69.

⁶ Zob. *Poezja — mówię, Polska — myślę*, Warszawa 1973, s. 60.

Нежнее того, что желанно
 Огнем волшебства своего, —
 Нежнее, чем польская панна,
 И значит нежнее всего.

Balmont jest również autorem wiersza *Do polskiej dziewczyny* (1905). Uczucia wyrażone przez podmiot liryczny wobec „zwiewnej, wymarzonej, delikatnej polskiej panny” zostają w końcowych strofach utworu zwrócone ku całej Polsce:

O, Polsko! Dzieckiem ciebie pokochałem.
 Któż odmówi krwi mej polskości.
 Z nową siłą, czułością, zapalem
 Zakochałem się dzisiaj w miłości.
 Dwudziestoletnia, młoda,
 Ma rumieńce ponętne,
 Co są jak tańce piękne
 Jej wielkiego narodu.⁷

Balmont, znany z życzliwego stosunku i sympatii wobec Polski i kultury naszego narodu, nie był w swej epoce odosobniony w podobnym podejściu do spraw polskich. Na początku naszego stulecia, jak stwierdzono już w licznych pracach⁸, wzrasta w Rosji zainteresowanie Polską, jej historią i dziedzictwem kulturalnym. Odżywają wówczas na nowo głoszone od dawna hasła braterstwa słowiańskiego. Ujawni się to szczególnie w publicystyce i licznych wierszach początkowego okresu I wojny światowej, zwłaszcza zaś w poezji Briusowa, Sołoguba, Sirotinina.

W takim klimacie powstał poemat *Maryna Mniszech* Michała Sandomirskiego, który daleko odbiegał w ujęciu postaci „dumnej Polki” od wcześniejszych schematów. Poeta napisał ten utwór w r. 1911, a wydał go w trzy lata później. Michał Sandomirski jest właściwie poetą nieznanym w rosyjskim życiu literackim. Przed I wojną światową sporadycznie drukował swoje wiersze w różnych czasopismach. *Maryna Mniszech* była pierwszym większym jego utworem. W okresie porewolucyjnym wydał dwa zbiory wierszy dla dzieci oraz szkic biograficzny o słynnym aktorze Michale Szczepkinie.⁹ Znany jest też jako tłumacz Mickiewicza.

⁷ *Dźwięki kruszonych oków*, op. cit., tłum. Dorota Chróścielewska.

⁸ Zob. m. in.: Z. Barański: *Literatura polska w Rosji na przełomie XIX i XX wieku*, Wrocław 1962; S. Bielża: „Polskaja tiema” i pieriewody s polskogo w ruskoi poezii konca XIX — naczala XX w. [w:] *Polsko-ruskije literaturnyje swiazi*, Moskwa 1970, s. 345—364.

⁹ Utwory Michała Sandomirskiego: *Pirożok (Stichi dla dietiej)*, Moskwa—Leningrad 1926; *Miedwed'-gramotiej*, Moskwa 1927; *Kriepostnoj aktor Szczepkin*, Moskwa 1937.

Poemat liryczny Sandomirskiego *Maryna Mniszech* zasługuje na uwagę ze względu na niektóre rozwiązania strukturalno-formalne i jako ciekawe *polonicum* w poezji rosyjskiej początku naszego stulecia. Jest to utwór na ogół pomijany przez badaczy. Zdawkowa opinia Światosława Bełzy, wypowiedziana w artykule na temat kwestii polskiej w poezji rosyjskiej przełomu XIX i XX w., nie zawiera właściwie żadnej istotniejszej informacji o treści i charakterze tego utworu. Wspomniany autor stwierdził jedynie:

„Wówczas, tj. w 1914 roku, ukazał się jako oddzielny druk poemat *Maryna Mniszech* i połączony z nim cykl wierszy Michała Sandomirskiego. Poemat M. Sandomirskiego napisany został w 1911 roku; w nim i w wielu innych utworach poetów rosyjskich, stworzonych jeszcze przed rozpoczęciem I wojny światowej, tematyka polska występuje przeważnie w aspekcie historycznym”.¹⁰

Klucz do właściwej interpretacji poematu Sandomirskiego wskazał poeta i krytyk Arseniusz Alwing, który w przedmowie do tego utworu napisał:

„Jeśli kult służenia swojej damie stanowił jedną z najistotniejszych cech rycerstwa średniowiecznego, jeśli należące do owej damy miłe drobiazgi stawały się świętymi symbolami i obiektami prawdziwego i bezinteresownego umiłowania, to autor poematu i połączony z nim cykl wierszy, przedkładanych uwadze czytelnika — jest rycerzem.

Trudno oprzeć się wrażeniu, że damą naszego rycerza jest Poezja i że to ona właśnie, Jedyna, Najpiękniejsza, w celach jakiejś szczególnej, wzniosłej próby, przybrała postać przewrotnej i »dumnej Polki« Maryny.”¹¹

Poemat rozpoczyna się dedykacją, w której narrator opowiada o swoim spotkaniu z pogrążoną w modlitwie tajemniczą kobietą:

На мессе вечерней в костеле,
Мы встретились с Вами в июле...

Mrok starej świątyni i niema prośba nieznanym do Madonny przywodzi na myśl przeszłość, niezmiennie ludzkie marzenia o trwałym i niezniszczalnym szczęściu. Uosobieniem tych dążeń staje się dla poety „dumna Polka” sprzed trzech stuleci. O niej więc będzie poemat, dedykowany poznanej w świątyni nieznanym:

¹⁰ Bielza: *op. cit.*, s. 349. Cytaty ze źródeł w języku rosyjskim, o ile nie podano inaczej, przytaczam w tłumaczeniu własnym — J. O.

¹¹ Zob. *Przedmowę* A. Alwina [w:] M. Sandomirskij: *Maryna Mniszech*. Przedśłowuje Arsenija Alwina, Moskwa 1914, s. 5. Z tego wydania pochodzą wszystkie cytowane fragmenty poematu w dalszej części artykułu.

Я, как тень, последовал, влюбленный.
 За мечтою, явленной во храме.
 И теперь, — мое ли сердце немо,
 Мой ли дух уснул, и без движенья?
 Я пою — и Вам моя поэма,
 Вам мечты любимой достиженья!

Pod piórem poety ma ożyć zapomniany wdzięk i piękność dawnych wieków, siła i wzniosłość wielkich namietności. Po tej obszernej dedykacji następują epickie partie tekstu. Narrator utożsamia się z bohaterem i rozpoczyna opowieść o swoim przybyciu z bagien i dzikich ostępów Litwy na dwór wojewody sandomierskiego w Samborze, gdzie wśród panów i rycerzy spotyka Marynę Mniszchównę:

Прошли года... И я в Самборе
 Ее увидел в первый раз
 И уловил в бездонном взоре —
 Улыбку мне сияющих глаз...

 И в тихом танце, нежном ритме,
 Она неслась среди гостей,
 Царевич пламенный, Димитрий,
 Следил востороженно за ней.

Epicka tkanka utworu jest jednak bardzo krucha. Płaczą ją i przerywają wyznania miłosne oraz nieokreślone tęsknoty i marzenia o innym świecie. W tej części lirycznej bohater usytuowany jest już jednak w innej płaszczyźnie czasowej:

Конец июня... на балконе
 Стою, обрызганный луной,
 Мои мечтания, словно кони,
 Меня уносят в край иной...

 Ты в эту ночь была с мною
 В веках..

Rozbrzmiewający w ciszy nocnej dźwięk dzwonów samborskiego kościoła przerywa tok wyznań i znów przenosi wyobraźnię narratora na dwór wojewody Mniszcha. Następuje kolejne spotkanie z Maryną. Tym razem odbywa się ono w zapomnianym, tajemniczym klasztorze, w ciszy i mroku, przy słabym świetle lampy tłącej się przed ołtarzem. Szalona w swej miłości Maryna wykrzykuje namietne wyznania:

Что мне корона? Хитрой ложью
 Они опутали меня!
 Что мне Россия? Что Димитрий?

Что Польши яркая заря?
 Я за тебя в часы молитвы
 Склонялась ниц у алтара.
 В тебе одном мое затишье,
 Моя мечта, мой светлый храм!...
 Отныне гордой панне Мнишек
 Ты путь указываешь сам!

Po tych słowach Maryny rozlega się rżenie koni i szczęk oręża. To przybył z hajdukami wojewoda Mniszech, aby pojmać zuchwalca, który ośmielił się spotkać z jego córką w pustym klasztorze. Krzyk strwożonej Mniszchówny urywa w tym miejscu wątek epicki. Narrator znowu zostaje usytuowany w odmiennej płaszczyźnie czasowej. Kończąca poemat wypowiedź liryczna wyjaśnia zarazem istotę oryginalnego artystycznego zamysłu autora:

Все это было и мигнудо,
 Далеко в вечность отошло,
 Но вечность снова мне вернула
 Твое любимое чело.

 И я зову тебя: „Марина”
 И воскресают вновь черты:
 Склоняя стан свой лебединый,
 Из темноты возникла ты.
 И в узкой, маленькой гостинной,
 Когда играют менуэт, —
 Свои колени пред Мариной
 Склоняет рыцарь и поэт.

Jest oczywiste, że Sandomirski pisząc o Marynie Mniszchównie, nie tworzył poematu o określonej tendencji politycznej, jak to czynili podejmujący ten temat liczni jego poprzednicy. Jego *Maryna Mniszech* jest właściwie utworem ahistorycznym, autora nie interesowały tu określone wydarzenia dziejowe czy też ich postacie i motywy działań. Dumna Polka Maryna odgrywa w utworze Sandomirskiego zupełnie inną rolę, taką jak wyidealizowana, pozbawiona atrybutów ziemskości Przepiękna Pani we wczesnej poezji Błoka. Sandomirski uczynił Marynę uosobieniem „wiecznej kobiecości”. Ona żyje i trwa przez wieki, przed tajemną mocą jej miłości i piękności zginają kolana rycerze i poeci.

Dopełnieniem omawianego poematu Sandomirskiego, swoistym jego epilogiem jest cykl kilku drobnych wierszy lirycznych, w których również powtarza się imię dumnej Maryny Mniszchówny. Podmiot mówiący występuje tu w podwójnej roli: jako rycerz wojewody i zarazem paż

Maryny oraz jako oczarowany jej pięknoscią poeta. Postać rycerza i pania przybiera on w początkowym liryku:

Шлем золотой и крылатый
Мне подарил Сигизмунд.
Рыцарем был я у Мнишек,
Панны Марины пажем.
О, говори, говори же,
Сердце мое обо всем.

W dalszych lirykach zmienia się stworzony przez poetę wizerunek Maryny. Jest ona już tylko olśniewającą zjawą, która nigdy nie wróci. Jej obraz przywołuje do życia już tylko sztuka:

Вы умерли... Вы отсияли...
Томительным стал каждый миг.
И снилось мне, что Фредерик
Ваш образ вызвал у роля.

W ostatnim wierszu tego cyklu bohater liryczny ujawnia się jako poeta. Mówi o swym największym życzeniu, aby wskresić i przypomnieć postać „uroczej Polki”:

Ваш образ, едва различный в тумане,
Опять воскресить и приблизить настолько,
Чтобы снова — в сонете, поэме, романе,
Прошли Вы — прелестная поляка!

Jako twórca pozostawał Sandomirski w kręgu poetyki i programu symbolistów. W *Marynie Mniszech* — wbrew dziewiętnastowiecznej tradycji traktowania przez poetów tej postaci — autor nie służył żadnej tendencji politycznej. W sposobie kreowania świata przedstawionego przyjmował postawę typowo subiektywistyczną. Podjął w swym poemacie ponadczasowy temat miłości, widząc w niej wartości wieczne, piękne i niezniszczalne.

Sandomirski wyraźnie wzorował się na współczesnych mu symbolistach. Opiswane spotkania i miłosne uniesienia w mroku kościołów, pograżona w modłach, oderwana od ziemskiego świata ukochana, kreowany na rycerza i wiernego sługę bohater liryczny — wszystko to przypomina przepojoną mistyką nastrojowość *Wierszy o Przepięknej Pani Aleksandra Błoka*. Twórczość Balmonta również wywarła dość łatwo uchwytny wpływ na Sandomirskiego. Świadczy o tym motto, jakie do poematu *Maryna Mniszech* zaczerpnięte zostało przez autora z wiersza *Do polskiej dziewczyny*. Chodzi tu o następującą strofę Balmonta:

Я тебя сохраню невозбранно,
И мечты, что пленительно юны,
О, воздушная польская панна,
Я вложу в золотистые струны.

Sandomirski, jak się wydaje, zapożyczył wprost od Balmonta epitet „*wozdusznaja polskaja panna*”, charakteryzując Marynę Mniszechównę porównaniem: „*ona — cwiatok wozdusznij Polscej*”.

Niezwykłość postaci Maryny i jej dramatyczne losy pobudzały wyobraźnię wielu poetów. Najczęściej przedstawiano ją jako kobietę demoniczną, opanowaną żądzą władzy nawet za cenę rezygnacji z miłości i własnego szczęścia. Sandomirski odszedł całkowicie od tego tradycyjnego stereotypu „dumnej Polki”. Jego Maryna nie ceni sobie korony, nie chce być narzędziem intryg politycznych, marzy jedynie o szczęściu w miłości i wyzbywa się magnackiej pychy. Sandomirski dojrzał w Marynie piękno wielkich miłosnych porywów oraz swoiste wcielenie modnego w swej epoce ideału „wiecznej kobiecości”. Rzecz ciekawa, że jako ów ideał obrał poeta nie wyimaginowany obraz, lecz historyczną, niezwykle przy tym barwną i fascynującą postać Maryny Mniszechówny. Stworzył równocześnie w ten sposób wyraźnie odmienny stereotyp pięknej Polki w poezji rosyjskiej. Już chociażby z tego względu warto dzisiaj u nas przypomnieć ten oryginalny poemat Sandomirskiego i w opracowaniach, i w antologiach polskich wydań wierszy rosyjskich o tematyce polskiej.

РЕЗЮМЕ

Мотив „красивой польки” появился в русской романтической поэзии. Выступает он в произведениях Ф. Н. Глинки, П. А. Вяземского, И. И. Козлова, А. С. Пушкина. В эпохе польских национально-освободительных восстаний поэты представляют „красивую польку” как женщину гордую, коварную и властолюбивую. Прототипом такого образа польки становится для них Марина Мнишек, которая, обвенчавшись с Димитрием Самозванцем, стала русской царицей в начале XVII века. Именно таков портрет Марины встречаем в исторической поэме Александры Львовой „Марина Мнишек” (1888).

Поэты эпохи модернизма также интересовались Мариной (В. Я. Брюсов, М. А. Волошин), о чем свидетельствует поэма Михаила Сandomирского „Марина Мнишек” (1911). В своей поэме, как и в связанном с ней цикле лирических стихотворений Сandomирский использовал мотив „красивой польки”, но совершенно по-другому его интерпретировал. Его Марина уже не является гордой и властолюбивой женщиной, а олицетворением поэзии, красоты, символом „вечной женственности” и стремлений человека к счастью и любви. Таким образом, поэт создал новый — модернистский вариант стереотипа „красивой польки” в русской поэзии.

RÉSUMÉ

Le motif de la „belle Polonaise” apparut dans la poésie russe à l'époque du romantisme. Il est présent dans les oeuvres de Fiodor Glinka, Piotr Viazemski, Ivan Kozlov, Aleksander Pouchkine. A l'époque des insurrections nationales polonaises, des poètes présentent la „belle Polonaise” en tant que personne perverse, fière et avide de pouvoir. C'est Maryna Mniszech qui devient prototype d'un tel personnage de la Polonaise; épousant Dimitr l'Imposteur, elle devint tsarine de Russie à l'époque des guerres polono-russes au début du XVIIe s. Nous retrouvons un tel portrait de Maryna et pas un autre par exemple dans le roman poétique d'Aleksandra Lvova *Maryna Mniszech* (1888).

Des poètes de l'époque du modernisme continuaient à s'intéresser à Maryna Mniszech (entre autres Valery Briusov, Maksymilian Woloszyn), ce qui est prouvé par le poème de Michail Sandomirski intitulé *Maryna Mniszech* (1911). Dans son poème, ainsi que dans le cycle de lyriques y joint, Sandomirski revient au motif de la „belle Polonaise” lui prêtant pourtant une interprétation différente. Sa Maryna n'est plus une femme diabolique et avide de pouvoir; le poète en fait la personnification de la beauté et de la poésie, le symbole des aspirations immémoriales de l'homme au bonheur et à l'amour. C'est ainsi que le poète créa une variante différente — moderniste — du stéréotype de la „belle Polonaise” dans la poésie russe.